

Havacılık hizmetiçi eğitiminde uzaktan eğitim

Caner ACARBAY^a

^aTürk Havayolları, İstanbul, Türkiye 34149

Özet

Havacılık, teknolojik gelişmelerin en hızlı uygulandığı, birden çok alt sistem ve disiplinden oluşan dinamik yapıya sahip bir sektördür. Bu sektör, gelişen teknoloji ile birlikte sürekli yenilenen standartlara, prosedürlere ve uygulamalara sahiptir. Dünyada Uzaktan Eğitim etkinliklerinin yapılandırılmasının, göreceli olarak, eski bir geçmişi olmakla birlikte; Uzaktan Eğitim ortamlarının çok kültürlü, demokratik, etkileşimli, esnek, açık ve ulaşılabilir olarak tasarımı yeni bir uygulamadır. Çağdaş yaşamın bir gereği olarak, bireylerine eşit ve demokratik eğitim olanağı sunmak isteyen toplumlar, teknoloji ve teknoloji tabanlı uygulamaların kendilerine sağladıkları fırsatları kullanarak Uzaktan Eğitim uygulamalarına geçmektedirler. Dahası tasarım, kuram ve uygulama açısından, geleneksel eğitim etkinliklerinden çok farklı yaklaşım ve politikaları içeren Uzaktan Eğitim, öğrenme süreçlerinde son derece köklü ve yapısal değişiklikleri de beraberinde getirmektedir Uzaktan Eğitim bünyesinde bireysel, grup ve çoklu iletişimi bir arada barındırmakta; göreceli olarak düşük son birim maliyeti oluşturmakta; küreyel (küresel + yerel) çoklu iletişime olanak tanımakta ve kişilerarası iletişime izin vermektedir. Bu sayede eğitimi alanların belirli saat diliminde sınıfta olma zorunluluğu ortadan kaldırılabilecektir. Bireyler kendileri için günün en uygun saatinde eğitimlerini gerçekleştirebilecek ve eğitimden elde edilecek verim artırılabilir. Bu çalışmada uzaktan eğitimde yer alan yöntemler incelenerek havacılık alanına uygulanması araştırılmıştır. Havacılık alanında gerçekleştirilen eğitimlerin geleneksel sınıf ortamından uzaktan eğitim ortamına taşınmasının getireceği avantajlar ve çekinceler ayrıntılı bir şekilde incelenerek gerekli çözüm önerileri oluşturulmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Havacılık Eğitimi, Havacılık, Uzaktan Eğitim, Uzaktan Öğrenme.

Abstract

Although structuring of Distance Education activities in the World has relatively an old history, it is a new application to design a multicultural, democratic, interactive, flexible, open and accessible Distance Education environment. As a necessity of modern life, the societies wishing to offer equal and democratic education opportunities to individuals, they switch distance education by using technology and technology-based application that provides them the opportunities. Furthermore, in terms of theory and practice, distance education with very different approaches to training policy from traditional activities also brings along extremely radical and structural changes in the learning process. Distance Education is hosting the individual, group and multiple communication together; constitute a relatively low marginal cost; allow for glocal (global + local) multiple communication and permits interpersonal communications. By the help of this method, shareholders are not obligated to be in the classroom in a certain time frame. Moreover, they can choose optimum training hours for themselves and help both themselves and their companies to increase efficiency of the in-service-trainings. In this study, different distance training methods are studied for aviation in-service-trainings. In addition to that, pros and cons of the shifting in-service-trainings from classroom based training to distance training is examined in detail in order to create efficient in-service-training environment for the shareholders.

Keywords: Çevirisi Aviation Training, Aviation, Distance Learning, Distance Training

Amaç

Bu araştırmada, havacılık alanında çalışan personeller için uzaktan eğitim yönteminin İhtiyaç analizinin yapılması amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda sektör içinde yer alan personel ile görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Havacılık sektöründe verilen eğitimlerin Uzaktan Eğitim yöntemiyle verilmesi durumunda ilgili çalışanların düşüncelerinin belirlenmesi ve konuya ilişkin çekincelerinin ortaya konulması bu çalışmanın alt amaçlarını oluşturmaktadır.

Alanyazın

Bilgisayarın gerek Uzaktan Eğitim ortamlarının tasarımında gerekse söz konusu bu ortamların öğrenme etkinlikleri için yapılandırılmasında kullanımı; bilgi ve iletişim teknolojilerindeki gelişmelere koşut olarak ilerlemektedir. Kısacası; bilgisayar ve iletişim teknolojileri, Uzaktan Eğitimin tanımını ve kapsamını değiştirerek yeni boyutları ve yaklaşımları da işe koşturmaktadır. Diğer taraftan, Uzaktan Eğitim ortamlarından yararlanmak isteyenlerin sayısı gün geçtikçe artmaktadır (Boz, 2008; Grasczew, Roelofs, Rakowsky ve Schlag, 2007). Allen ve Seaman (2010), UZE’de yaşanan bu gelişmeleri aşağıdaki gibi özetlemektedirler:

- Yükseköğretimde öğrenim görenlerin yaklaşık %30’u, derslerinden en az birini Uzaktan Eğitim ortamları aracılığıyla almayı yeğlemektedirler.
- 2009 yılında;
 - 5,6 milyonun üzerinde öğrenen, derslerinden birini UZE aracılığıyla almıştır;
 - Öğrenen sayısı, 2008 yılına oranla yaklaşık olarak, bir milyon artış göstermiştir;
 - Yükseköğretimden yararlanmak isteyen öğrenenlerin toplam sayısında %2’lik büyüme oranı yaşanırken; bu oran, UZE alanında %21’lik bir gelişme göstermiştir.

Bir başka söyleyişle Uzaktan Eğitim, diğer sistemler gibi, düşünce tarihinin yapılandırılmasında etkin modellemelerden biri olmuştur. Böyle bir işlevi yüklenen Uzaktan Eğitim, etkileşimli öğrenme ve iletişim ortamlarını tasarlayarak sadece doğal dünyayı anlamamızı düzenlemek için kullanılmamış; aynı zamanda insan gerçekliğini aydınlatmak için yeni bakış açıları ile anlayışları da gündeme taşımıştır.

Öte yandan, dinamik bir yapıya sahip olması gereken Uzaktan Eğitim ortamları hem yeni kavramlarla bunlara bağlı yeni nicelikleri ortaya çıkarmış hem de niteliksel yönüyle farkına varmaları ve buna bağlı algı, duruş ve buluşlara da vurgu yapmıştır. Bu bağlamda, işbirlikli çalışma ve çok kültürlü araştırmalarla yönlendirilen ortam tasarımı etkinlikleri; Uzaktan Eğitim sisteminin tek boyutlu modelini durağan yapısından kurtarmış ve tıpkı diğer sistemlerde olduğu

gibi, söz konusu bu sistemin ömrünü de önceden kestirilebilir duruma getirmiştir. Bu nedenle; Uzaktan Eğitim ortamları bilgiye çok farklı kaynaklardan çok daha kısa sürelerde ulaşılmasına ve bilginin küresel bağlamda çok daha kolay paylaşılmasına olanak sağlayacak şekilde tasarlanmalıdır.

Yer ve mekân sınırı olmayan Uzaktan Eğitim ortamlarının gerektiği gibi yapılandırılabilmesi; ancak, geleneksel öğrenme ve iletişim süreçlerinde gerçekleştirilecek köklü değişimlere bağlıdır. Özellikle politik, ekonomik, toplumsal, kültürel ve teknolojik alanlarda yaşanan değişimler kökten dönüşümlere koşut olarak; Uzaktan Eğitim ortamlarının tasarımında pozitivist ve gelenekçi değerler dizisinin (paradigmaların) yerini, pozitivism ötesi değerler dizisi almıştır (Doğan-Görü, 2012). Çok kültürlü, demokratik, etkileşimli, esnek, açık ve ulaşılabilir olarak tasarlanan Uzaktan Eğitim ortamları, yeni bir başlama noktası saptayarak farklı dinamiklerin oluşturulmasına olanak sağlamaktadır.

Uzaktan Eğitim, bir kurum veya programın kalite statüsüdür. Bu nedenle, Uzaktan Eğitim ortam tasarımında sağlanan nitel ve nicel ölçütlerin de topluma duyurulması gerekir (Koçdar, 2011). Bir süreç olarak Uzaktan Eğitim ortam tasarımı; bir kurum ve programın belli ölçütleri taşımasının yanı sıra, sahip olduğu niteliklerini sürdürmesi ve artırması için yeni yolları arama etkinliklerini de yansıtması gerekir. Bu çerçevede; bir Uzaktan Eğitim ortamının kalitesi aşağıdaki noktalara bağlıdır:

- Eğitim sisteminde görevli kişilerin belli bir amaç için genel yeterliliklere sahip olup olmadığının formal olarak tanınmasını
- Bir kurum veya programın, ilgili alan uzmanları tarafından belirlenmiş, kesin ölçütleri karşılayıp karşılamadığının tarafsız bir grup tarafından incelenmesine ve değerlendirilmesine
- Bağımsız bir örgüt tarafından, niteliği araştırmak için oluşturulmuş ölçütlerle bir programın geçerlik ve güvenilirliğinin sorgulamasının sağlanmasına
- Tanımlanmış akademik ölçütleri karşılayıp karşılamadığını gösteren bir sertifikanın alınmasına (The World Bank, 2006)
- Bir eğitim topluluğu tarafından uyarlanmış kendini-düzenleme ve akran değerlendirmesi araçlarının bulunup bulunmadığına

- Kabul edilebilir düzeyde kaliteli hizmetleri sunmasından dolayı yasal olarak sertifikalandırılarak; topluma bu kurumun hizmetlerinin nitelikli olduğunun duyurulmasına (Koçdar, 2011)
- Bir kurum ya da eğitim programının saptanmış ölçütleri karşılayıp karşılamadığının tanımlanmasına ve eğer bu kurum ya da program bu ölçütleri karşılıyorsa bu durumu sürdürmeyi garanti etmesine (The World Bank, 2006)
- Kendi gelişimlerini sağlamak için sorumluluklarını üstlenerek gerekli düzenlemeleri yapmasına ve kendilerini sorgulayan kurumların kurallarına saygılı olacağını kabul etmesine (Accreditation Network UK, 2004)
- Ölçütleri onaylanmış bir program ve dersi hizmete sunduğunda statüsünün ödüllendirilmesine (Boz, 2008)
- Dışardan bir örgüt tarafından bir kurum ya da programın belli bir disiplinin bir bölümü ya da tümü için gereklilikleri sağlayıp sağlamadığının bir sertifika ile ödüllendirilmesine (McCarthy. ve Samors, 2009)

Uzaktan Eğitim sunduğu öğrenme ve iletişim hizmetlerinin temel düzeyde nitelikli bir etkileşimi garanti etmesi gerekir. Bir başka deyişle, Uzaktan Eğitimin öğrenenlerine nitelikli hizmetleri sunulabilmesi, ortam tasarım kalitesinin onaylamasına bağlıdır.

Yukarıda açıklananlardan da anlaşılacağı gibi, 2000’li yılların başında havacılık alanında akademik eğitimde Uzaktan Eğitim yöntemi ile eğitimler gerçekleştirilmeye başlanmıştır. Herron, Holsombach-Ebner, Shomate ve Szathmary (2012) çalışmalarında da belirttikleri gibi Embry-Riddle Havacılık Üniversitesi havacılığın alt dallarında uzaktan eğitim yöntemi ile akademik ve sertifika programları ile eğitimler gerçekleştirilmektedir. Öte yandan, aynı çalışmada Embry-Riddle üniversitesinin havacılık alanında Uzaktan Eğitimde web, mobil ve bulut teknolojilerinden yararlandığını açıklamaktadır. Bu sayede üniversitenin öğrenci profili arasında sivil ve askeri birçok meslek grubundan evli ve çocuklu kişilerin yer aldığını, böylece havacılıkta uzaktan eğitimin birçok kişiye ulaşabildiğini açıklamaktadır. Kearns (2013) çalışmasında havacılık alanında mobil öğrenmenin eğitici tasarım stratejisi üzerine çalışmıştır. Çalışmada havacılık alanında gerçekleştirilecek eğitimlerin küçük zaman dilimleri halinde birden fazla oturum şeklinde gerçekleştirilebileceği aktarılmaktadır. Böylece mobil öğrenme ile kişilerin dış kaynaktan etkilenme ihtimali kısılacak ve eğitimin kalitesi arttırılabilecektir. Chuang, Chang, Wang, Chung ve Chen (2008) çalışmalarında TransAsia havayolu şirketinde

pilotlar için birçok farklı bölüm altında verilen eğitimin elektronik ortam üzerinden verilmesinin etkilerini incelemişlerdir. Bu kapsamda e-egitim olarak verilen 143 adet kursa 2660 kursiyer katılmıştır. Gerçekleştirilen eğitimler sonucunda elde edilen verilere göre pilotlar elektronik ortam üzerinden gerçekleştirilen eğitimlerden tatmin olmuştur. Ayrıca şirket, elektronik öğrenme sayesinde arttırdığı maddi kazancına ek olarak gerçekleştirdiği sürekli eğitimler ile havacılık emniyetinin artırılmasına katkı sağlamıştır. Raisinghani, Chowdhury, Colquitt, Reyes, Bonakdar, Ray ve Robles (2005) çalışmalarında hedef kitlenin içinde yer alan pilotların, görsel, işitsel ve interaktif öğeler ile donatılmış eğitim materyalleri ile gerçekleştirilen uzaktan eğitim yöntemine güven duyduğuna değinmiştir.

Yöntem

Araştırma Modeli

Bu araştırmada havacılık şirketlerinin vermiş olduğu hizmetiçi eğitimlerin uzaktan eğitim yöntemiyle verilmesinin İhtiyaç analizinin yapılması amaçlanmıştır. Ayrıca sektör çalışanlarının Uzaktan Eğitim yöntemi hakkında düşüncelerinin ve çekincelerinin belirlenmesi hedeflendiğinden çalışma nitel bir durum çalışması olarak tasarlanmıştır.

Nitel araştırma, araştırmacının rolü üzerine kurulmuş veri toplama ve verilerin çözümlenmesi ve yorumlanması sürecini içermektedir (Creswell, 1994). Nitel araştırmalar bir soruya yanıt aramayı farklı nirengilerden hareket ederek sürdürmekte ve bu süreçte kavramlarını kendi oluşturarak kuramlara ulaşmaktadır (İslamoğlu, 2009). Yukarıdaki tartışılanların çerçevesinde bu araştırmanın nitel bir durum çalışması olarak tasarlanmasının nedenleri şunlardır:

- Çalışma boyunca, havacılık hizmetiçi eğitiminde uzaktan eğitim yönteminin derinlemesine keşfedilecek olması (Creswell, 2013)
- Havacılık hizmetiçi eğitiminde uzaktan eğitim yöntemi ve bu yönteme ilişkin çalışanların düşüncelerini meydana getiren ayrıntıların tanımlanacak olması (Gall, Gall ve Borg, 1996)
- Yukarıdaki iki maddenin “nasıl” ve “niçin” soruları ile ele alınacak olması (Yıldırım ve Şimşek, 2006)
- Havacılık hizmetiçi eğitiminde Uzaktan Eğitim yöntemine ilişkin çalışan görüşlerinin kesin hatlarıyla belirgin olmaması (Yin, 1984)

Araştırma Alanı ve Katılımcılar

Bu araştırma havacılık sektöründe farklı alt alanlarda ve kurumlarda çalışanları kapsamaktadır. Çalışmaya katılanlar Türkiye’de alanında lider havacılık şirketlerinde yer alan alanında tecrübeli çalışanlardan gönüllülük esasına göre seçilmiştir. Çalışmaya pilotaj alt alanında 2, hava trafik kontrol alt alanından 2, bakım ve onarım alt alanından 2 ve yer hizmetleri alt alanında 2 olmak üzere toplam 8 kişi katılmıştır. Çalışmanın katılımcılarının alanında uzman kişilerden seçilmesinin sebepleri şu şekildedir:

- Çalışanların alanında bilgi sahibi olmaları
- Çalışanların alacakları eğitim ortamının pozitif ve negatif yönlerini analiz edebilmeleri
- Alınacak eğitim ortamının iyileştirilebilmesine olanak sağlayacak çözüm önerileri sunabilme olanağına sahip olmaları
- Yüzyüze aldıkları eğitimin uzaktan eğitim yöntemiyle alınabilecek eğitim karşısındaki güçlü ve zayıf yönlerini hakkında fikir sahibi olabilmeleridir.

Veri Toplama Aracı ve Verilerin Analizi

Gerçekleştirilen çalışma kapsamında iki farklı nitel veri toplama aracından yararlanılmıştır. Bunlardan ilki çalışmanın hedef kitlesine yöneltilen yarı yapılandırılmış açık uçlu sorularıdır. Çalışma soruları hazırlanırken literatürde konu ile ilgili gerçekleştirilmiş çalışmalar incelenmiştir. Alanyazın değerlendirmesi, yapılan analizler ve kapsam incelemesi sorucunda sorular hazırlanmıştır. Çalışmanın ikinci aşamasında anket sorularına verilen yanıtlar doğrultusunda araştırma konusuna ilişkin olumlu ve olumsuz görüşleri olan çalışanlar ile bireysel yüz yüze görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Sorulara ve görüşmelere yapılan çağrıya gönüllülük esasına göre katılım gösterilmiştir. Araştırma süresince katılımcıların kimlikleri gizli tutulmuş ve veriler araştırmacının dışında kimseyle paylaşılmamıştır. Bu çalışmada hem sorulara hem de bireysel görüşmelere verilen yanıtlar araştırmacılar tarafından incelenmiş, tema ve ana temaları çıkarılmıştır.

Çalışmanın İnanırlığı

Havacılık hizmetiçi eğitiminde uzaktan eğitim yönteminin analizinde kullanılan en önemli araştırma ölçütlerinden bir tanesi de çalışmada elde edilen verilerin, bu verilerin analizinin ve sonuçlarının, inanılır ve güvenilir olmasına bağlı olmasıdır McMillan (2000).

Lincoln ve Guba'dan (1985) aktaran Yıldırım ve Şimşek'e (2006) göre, nitel araştırmalarda inandırıcılığın başarılabilmesi için uzun süreli etkileşim, derinlik odaklı veri toplama, çeşitleme (triangulation), uzman incelemesi ve katılımcı teyidi önerilmektedir. Bu bağlamda, bu çalışmada inanırılığın gerçekleşmesi için yapılması planlanan etkinlikler şu şekilde sıralanmaktadır (Uça-Güneş ve Eby, 2014; Yıldırım ve Şimşek, 2006):

- Havacılık hizmetiçi eğitiminde uzaktan eğitim yönteminin ihtiyaç analizi doğrultusunda hazırlanan araştırma ve görüşme soruları açık bir şekilde ifade edilecek ve veri toplama, analiz, yorumlama ve sonuç aşamalarıyla paralel olarak yürütülecektir.
- Çalışma boyunca araştırmacının izlediği yöntemlerin ve süreçlerin kapsamı açık ve ayrıntılı biçimde tanımlanacaktır.
- Havacılık hizmetiçi eğitiminde uzaktan eğitimin kullanılabilirliğinin araştırılması kapsamında hazırlanan araştırma ve görüşme soruları ile yöntem çeşitleme, kaynak çeşitleme, çözümleyici çeşitleme ve kuram çeşitleme ile çalışmanın geçerliği sağlanacaktır.
- Araştırma ve görüşme sorularının hazırlanması, pilot görüşmenin gerçekleştirilmesi sırasında araştırmacıya nitel araştırma alanında uzman bir öğretim üyesi eşlik etmiş ve görüşmeler izlenerek denetlenmiştir.
- Bireysel görüşmelerde veri kaybını önlemek amacıyla ses kayıt cihazı kullanılmış ve kişilerin kimliklerini belirten herhangi bir ifade olmadan tüm veriler bilgisayar ortamına aktarılarak ayrıntısıyla analiz edilmiştir.
- Bilgi güvenliğinin korunması kapsamında dijital ortama aktarılan görüşme kayıtlarının güvenlik önlemleri alınmıştır.

Çalışmanın Güçlü ve Zayıf Yönleri

Havacılık hizmetiçi eğitiminin uzaktan eğitim yoluyla gerçekleştirilmesinde İhtiyaç analizinin yapılmasına yönelik gerçekleştirilen bu çalışma nitel bir durum çalışması olarak tasarlanmıştır. Çalışma boyunca, alan yazın araştırması sonucunda çalışma soruları hazırlanmış ve amaçlı örnekleme yoluyla seçilen kişilerle görüşmeler yapılmıştır. Bu sayede farklı veri toplama yöntemlerinden sistematik bir şekilde yararlanılarak verilerin doğrulanması ve çeşitliliğin artırılması hedeflenmiştir. Gerçekleştirilen çalışmanın her aşaması nitel araştırma

konusunda uzman kişiler tarafından denetlenmiş ve sürekli geri dönüşler sağlanmıştır. Çalışmayı gerçekleştiren kişilerden biri havacılık eğitimi almış diğeri ise nitel araştırma konusunda uzmandır. Bu kapsamda farklı disiplinlerden araştırmacıların bir araya gelmesiyle olaylara farklı pencerelerden bakılıp gerekli analizlerin yapılması kolaylaştırılmaya çalışılmıştır. Ayrıca, çalışma kapsamında toplanan verilerin transfer edilebilir olması sayesinde, gerçekleştirilen bu çalışma ileride gerçekleştirilebilecek muhtemel çalışmalara ışık tutabilecek yapıdadır. Sözü edilen tüm bu özellikler araştırmanın güçlü yanlarını oluşturmaktadır.

Çalışma kapsamında toplanan veriler belirli şirketlerde çalışan kişilerin düşüncelerini yansıtmaktadır. Veri toplama yönteminde çalışmaya katılan kişilerin çoğunlukla ilk bakışa göre yanıt verme tekniğini kullandıkları gözlemlenmiştir. Ayrıca toplanan veriler genellenemez nitelikte olması çalışmanın zayıf yönlerini oluşturmaktadır.

Bulgular ve Tartışmalar

Bu çalışmada yöneltilen sorular doğrultusunda kişilerin havacılık hizmetiçi eğitiminde uzaktan eğitim ihtiyacına yönelik düşüncelerinin toplanması hedeflenmiştir. Çalışanların sorulara verdikleri cevaplara yönelik değerlendirmeler şu şekildedir:

- Katılımcıların mezun oldukları veya devam etmekte oldukları yüksek lisans – doktora bölümleri arasında Sivil Havacılık, Pilotaj, Gövde Motor Bakımı, Hava Ulaştırma ve İşletmeciliği, Hava Trafik Kontrolörlüğü ve Uluslararası İlişkiler bulunmaktadır.
- Çalışılan iş kolları çeşitlilik göstermektedir. Bu iş kollarına göre vardiya durumları da değişmektedir. Kalite Güvence ve Bilgi Yönetimi sektöründe, Hava Kargo Gelir Yönetimi, Maliyet Kontrol ve Analiz, Maliyet Analiz ve Yakıt Anlaşmaları iş kollarında çalışanların vardiya düzenine göre çalışmadıkları, Uçak Bakım Teknisyeni, Pilot ve Hava Trafik Kontrolü iş kollarında çalışanların vardiya düzenine göre çalıştıkları gözlemlenmiştir.
- “İş kolunuz hakkında şirketiniz tarafından size verilen eğitimler nelerdir?” sorusuna yanıt veren kişilerin aldığı eğitimler tablo 1 de belirtilmiştir. İş kollarına göre eğitimler farklılık gösterse de çoğu kişinin iş kolu doğrultusunda ilgili eğitimleri aldığı gözlemlenmiştir.

Tablo 1	
<i>İş Kollarına Göre Alınan Eğitimler</i>	
İş Kolu	Alınan Eğitimler
Kalite ve Güvence ve Bilgi Yönetimi	SAP, Oracle, SPSS, Havayolu Trendleri, SMS, Etkili İletişim Teknikleri, Flemenkce
Uçak Teknisyeni	Aviation Legislation, Human Factor in Aircraft Maintenance, Safety Management System Training, Aircraft Fuel Tank Safety, EWIS,EASA Part 145, Incoming Inspection, AD/SB and Relevant Technologies, Documantiaon and Procedures, Low Visibility Operaiton, Moe and Procedures, Quality and Audit Findings
Hava Kargo Yönetimi	Drg, Weight And Balance, Kalite Güvence, İş Sağlığı Ve Emniyeti
Pilotaj	Havacılık Emniyeti, Çevre Bilinci
Maliyet Kontrol ve Analiz	İş Sağlığı ve Güvenliği, İç Denetçilik, Bilgi Güvenliği
Maliyet Analiz Ve Yakıt Anlaşmaları	Yakıt, SMS, Kök Neden Analizi, İç denetçilik
Hava Trafik Kontrolörü	Özel programlar kullanarak (Kurumun kendi sitesi veya EUROCONTROL'un sitesi üzerinden) alınan eğitimler

- “ Şirketinizin verdiği eğitimleri Uzaktan Eğitim ile almanız durumunda size ne gibi avantajlar ve dezavantajlar sağlayacaktır? ” sorusuna verilen cevaplar tablo 2’de belirtilmiştir. Katılımcılar uzaktan eğitim almanın zamandan tasarruf sağlayacağını belirtmişlerdir. Eğitmenin tecrübelerinden tam anlamıyla faydalanamama ve eğitimin kalitesinin düşmesi gibi sebepler katılımcıların gözünde uzaktan eğitimin dezavantajlarını oluşturmaktadır.

Tablo 2	
<i>Uzaktan Eğitim Almanın Avantaj ve Dezavantajları</i>	
Avantaj	Dezavantaj
Organize edilmesi açısından zaman tasarrufu sağlayacağını ve maliyeti azaltacağı düşünülmektedir.	Mesai dışında verilecek eğitimlerin çalışanın sosyal hayatını etkileyeceği düşünülmektedir.
Çalışanın vardiya saatlerinde vermesi zorunda olduğu eğitimi uzaktan eğitim yöntemi ile verdiğinde çalışanın işten alıkoymamış olacak bu şekilde adam saat tasarrufu sağlayacağını düşünülmektedir.	Eğitmenin tecrübelerden faydalanamayacağı düşünülmektedir.
İstenildiği zaman eğitimi bitirme şansının olduğunu düşünülmektedir.	Eğitimden alınacak kazanımların -verilen eğitimin türüne göre- kalitesini düşürebileceğini düşünülmektedir.
Sınırlı süreli işlerdeki birikmenin önüne geçeceği düşünülmektedir.	Uygulama eksikliği olacağını düşünülmektedir.

- “Havacılık hizmetiçi eğitiminde Uzaktan Eğitim yönteminin kullanılmasına yönelik diğer düşünceleriniz nelerdir? ” sorusuna katılımcıların verdikleri cevaplar şu şekilde özetlenebilir:

- Havayolu sektörünün diğer sektörlerle göre daha küresel olmasından dolayı, Uzaktan Eğitim yöntemlerinin yoğun olarak kullanılması gerekmektedir.
- Yöntem sayesinde farklı şehir/ülkelerdeki şirket çalışanları arasında oluşturulabilecek portallar sayesinde bilgi paylaşımı ve entegrasyonu gerçekleştirilebilecektir.
- Çok uluslu yapıya sahip olan havayolu şirketleri uzaktan eğitim yöntemi ile zaman ve mekandan bağımsız olarak farklı lokasyondaki çalışanlarına aynı eğitimleri verebilecektir. Bu sayede şirketler, kişilerin eğitimlerinden optimum verim alarak maliyetten tasarruf sağlayabilecektir.

Bunların yanı sıra havacılık sektörü risk faktörü yüksek olan bir alan olduğu için Uzaktan Eğitim yönteminin kullanılmasının sakıncalı olabileceği, bu durumun kişilerde eğitimi ciddiye almamaya neden olacağını, ek olarak uygulama gerektiren işler için bu eğitimlerin faydalı olamayacağını çalışanlar tarafından sistemin eksik yönleri olarak vurgulanmaktadır.

Sonuç

Uzaktan eğitim, bireylerin durumsal farkındalığını arttırabilecek birçok önemli bileşene sahip olması nedeniyle havacılık alanında şirketlerin hizmetiçi eğitiminde geleneksel yöntemlerin yerini alabilecek bir yaklaşım olarak öne çıkmaktadır. Bu yöntem ile çalışanların zamandan ve/veya mekândan bağımsız bir şekilde, eğitim alabilmeleri mümkündür. Günümüz ihtiyaçlarına cevap veren, iyi tasarlanmış, ek eğitsel materyaller ile desteklenmiş bir uzaktan eğitim platformu küresel düzeyde standardize edilmiş bir havacılık hizmetiçi eğitimi sunabilmek olasıdır.

Havacılık alanında gerçekleşen yenilikler ve dinamizm bu sektörde eğitim ihtiyacını sürekli olarak arttırmaktadır. Şirketler artan personel, prosedür ve teknoloji karşısında çalışanlarına verdikleri eğitimleri de arttırmaktadır. Gerçekleştirilen bu çalışmada çalışanların hizmetiçi eğitim kapsamında çalışanların uzaktan eğitime bakış açısının belirlenmesine çalışılmıştır. Bu bağlamda elde edilen sonuçlar incelendiğinde sistemin genel itibari ile sektöre uygun olarak uyarlandıktan sonra kullanılabileceği çalışanlardan elde edilen geri dönüşlerde belirtilmiştir. Ancak çalışanların büyük çoğunluğu olumlu görüşlerine ek olarak sistem hakkında çekincelerini de çalışma sırasında vurgulamışlardır. Buna göre uygulama içeren derslerin uzaktan eğitim ile verilemeyeceği, uzaktan eğitimin kalitesinin sınıf ortamında verilen eğitim ile birebir aynı olamayacağı çalışanların ortak görüşünü oluşturmaktadır. Bu

sebeple bu çalışma ışığında elde edilen bulgular, gelecekte yapılabilecek havacılık sektöründe uzaktan eğitimin standartlarının belirlenmesine yönelik çalışmaya ışık tutabilecek niteliktedir.

Öneriler

Havacılık iş alanında paydaşlar arasında paylaşılan bilgi akışının doğru ve eksiksiz olabilmesi sistem emniyeti açısından büyük önem taşımaktadır. Doğru ve düzenli bilgi akışının en önemli basamaklarından bir tanesi de sürekli gerçekleşen eğitimlerdir. Hedef kitleye yönelik, amacına uygun tasarlanan ve aktarılan eğitimler ile sistem içerisinde yer alan her türlü yenilikler, değişiklikler, bilgilendirici açıklamalar ve uygulamalar standart biçimde şirket politikalarına uygun olarak karşı tarafa aktarılabilir. Havacılıkta her yıl birçok çalışan farklı alanlardan birçok eğitim almaktadır. Eğitim sayısının çok fazla olması planlama konusunda bazı sıkıntıları beraberinde getirebilmektedir. Değişik birimlerden farklı projeler üzerinde çalışan kişilerin iş yüklerinin farklı olduğu halde eğitim için aynı sınıf ortamında bir araya gelmek zorunda olması sınıf ortamında eğitim planlamasını zorlaştırabilen sebeplerden biridir.

Benzer şekilde sürekli operasyona sahip birimlerde vardiyalı düzende çalışan kişilerin eğitim için aynı anda belirli bir ortamda bulunma gerekliliği sınıf ortamında eğitimin gerçekleştirilmesini zorlaştırabilmektedir. Buna bağlı olarak kişilerin iş günü içerisinde belirli bir yoğunluktan sonra eğitimleri almak zorunda olması ve/veya bireylerin bir iki günlük kısa eğitimler için vardiyalarını değiştirmek zorunda kalması gibi sonuçlar katılımcıların eğitim sürecinde performansını büyük ölçüde etkilemektedir ve eğitimin tam performans ile alınamamasına neden olabilmektedir. Havacılık alanında gerçekleştirilen eğitimlerde mekâna ve zamana bağlı olmadan tasarlanabilecek bir eğitim ile sorunların çözümüne yönelik bir adım atılması olasıdır. Uzaktan eğitim yöntemi, eğitimi alacak kişilerin mekân ve zamandan bağımsız olarak eğitimlerini gerçekleştirilmeleri için iyi bir fırsattır.

Kaynakça

- Accreditation Network UK ANUK (2004). *What is accreditation?*, Erişim Tarihi 08.10.2012, <http://www.anuk.org.uk/whatisaccreditation/whatis.asp>
- Allen, I. E., and Seaman, J. (2010). *Class differences: online education in the United States*. Babson Park, MA: Babson Survey Research Group. Erişim Tarihi 08.10.2012, http://sloanconsortium.org/sites/default/files/class_differences.pdf
- Boz, B. (2008). Çevrimiçi öğrenmede eğitim gereksinimlerinin belirlenmesi ve öğrenen görüşleri: sağlık çalışanlarına ilişkin bir uygulama. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir.
- Chi-Kuo, C., Chang, M., Wang, C. Y., Chung, W. C., and Gwo-Don (2008). Application of e-learning to pilot training at TransAsia Airways in Taiwan. *International Journal on E-Learning*, 7(1), 23-39.
- Creswell, J. W. (2013), *Qualitative inquiry and research design: choosing among five approaches*. Los Angeles, CA: Sage.
- Doğan-Görü, T. (2012). Sosyo-teknik kuram çerçevesinde esnek bir çevrimiçi öğrenme modeli: bilgisayar mühendisliği lisans programı örneği. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Eskişehir.
- Gall, M. D., Gall, J. P. and Walter R. B. (1996). *Educational research: an introduction* (8th ed.). White Plains, NY: Longman.
- Graschew, G., Roelofs, T. A., Rakowsky, S., and Schlag, P. M. (2007). From E-learning towards u-learning: ICT-enabled ubiquitous learning & training. *Computers and Advanced Technology in Education* (pp. 141-146). Pekin: CATE.
- Herron, R., Hosolbach-Ebner, C., Shomate, A., and Szathmary, K. (2012), Large scale quality engineering in distance learning programs. *Journal of Asynchronous Learning Networks*, 16(5), 19-33.
- Kearns, S. (2013). An instructional design strategy for aviation mobile learning. *Collegiate Aviation Review*, Spring, 69-78.
- Koçdar, Serpil (2011). Uzman görüşlerine göre Türkiye’de uzaktan eğitim programlarının akreditasyonu. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Eskişehir.

- McCarthy, S. A., and Samors, R. J. (2009). *Online learning as a strategic asset. volume 1: a resource for campus leaders*. New York, NY: Association of Public and Land-Grant Universities.
- McMillan, J. H. (2000). *Educational research: fundamentals for the consumer* (4th ed.). White Plains, NY: Addison Wesley Longman.
- Raisinghani, M. S., Chowdhury, M., Colquitt, C., Reyes, P. M., Bonakdar, N., Ray, J., and Jose Robles (2005). Distance education in the business aviation industry: issues and opportunities. *International Journal of Distance Education Technologies*, 3(1),20-43.
- Uça-Güneş, E. P., ve Eby, G. (2014). uzaktan eğitim lisansüstü programlarının teknoloji boyutunun yapılandırılması: dönüşümcü sosyal ağ sentezi. Ankara: Kültür.
- Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2006). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (5. baskı). Ankara: Seçkin.

Yazar Hakkında

Pilot Caner ACARBAY

Pilot Caner Acarbay, lisans eğitimini Anadolu Üniversitesi Havacılık ve Uzay Bilimleri Fakültesi Havacılık Elektrik Elektronik ve Mühendislik Fakültesi Elektrik Elektronik Mühendisliğinde tamamlamıştır. Acarbay, yüksek lisans eğitimine de Anadolu Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Pilotaj Ana Bilim Dalı'nda tamamlamıştır. Doktora eğitimine Anadolu Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Havacılık Elektrik Elektronik Ana Bilim Dalı'nda a devam etmekte olan Acarbay, halen Türk Hava Yolları'nda ikinci pilot olarak çalışmaktadır.

Posta adresi: Türk Havayolları, İstanbul, Türkiye

Eposta: cacarbay@gmail.com